

שבת מכניסה אורחים - סיפור עממי וחידה

שבת אוהבת אורחים שמחים, אך לא אורחים עצובים.

שבת קבעה לעצמה תפילה מיוחדת, בשונה מיום חול: קבלת שבת, תפילת שבע במקום שמונה עשרה, תוספת פרקים בפסוקי דזמרא, תפילת מוסף ועוד.¹ שבת גם קובעת איסורים והגבלות רבים, מהתורה ומדברי חכמים.² כאשר בא ראש חודש להתארח בשבת, מקבלת אותו השבת בסבר פנים יפות ואומרת לו: בבקשה, היכנס אורח חשוב. בוא נתחלק, תפילת שבע בערבית, בשחרית ובמנחה הן שלי ואני אזכיר אותך בייעלה ויבוא. הלל – בבקשה, כולו שלך. תקבל גם מפטיר לכבודך במקום שנחזור שוב על הפסוקים שבסוף הפרשה.³ ואת ההפטרה הקבועה של פרשת השבוע, אני מוכנה להחליף בהפטרה מיוחדת של שנינו.⁴ וגם את תפילת מוסף נשנה לכבודך ונאמר "אתה יצרת" במקום "תכנת שבת".

כאשר בא יום טוב להתארח בשבת,⁵ היא שמחה לקראתו, מוותרת על חלק מקבלת שבת,⁶ ונותנת לו את תפילת שבע של ערבית, שחרית ומנחה, את קידוש הלילה והיום, ובנוסף להלל, גם את קריאת התורה, המפטיר וההפטרה. תפילת מוסף כולה שלך, יום טוב, רק אל תשכח להזכיר אותי באהבה.⁷ אבל שוב מבקשת השבת שלא ישכח להזכיר שהיום גם שבת ובבקשה לא לבשל ולאפות ולא כל הדברים שמותרים ביום טוב לצורך אוכל נפש.⁸ ואם חג הסוכות חל בשבת יש לשבת עוד הגבלות, אבל גם כבוד מיוחד לחג זה.⁹

כאשר בא ראש השנה להתארח בשבת, נותנת לו השבת, כמו ביום טוב, את כל התפילה וקידוש היום, וגם את כל אוירת היום שמתחלפת משמחה לאימת הדין! שבת רק מבקשת מראש השנה שלא ישכח שגם שבת היום, שיזכיר אותה בתפילה ושלא יטריד את מנוחתה ולא ירעיש עולמות עם השופר. וגם שלא יאמר את תפילת אבינו מלכנו. כל השאר, שלך מר ראש השנה, רק שתביא לנו שנה טובה ומתוקה.¹⁰

כאשר בא יום כיפור להתארח בשבת, היא נותנת לו כל מה שנתנה לראש השנה ועוד. אמנם זה לא יפה לארח מישהו בלי לתת לו כיבוד, אבל יום כיפור לא רוצה לאכול ולשתות ולכן גם השבת מזדהה איתו ומסכימה שיצומו בשבת.¹¹

אבל כאשר בא תשעה באב ומבקש להתארח בשבת, רואה השבת שהוא אורח מאד עצוב ואָבֵל והיא אומרת לו: אתה, סליחה, לא נכנס. אתה תעבור ליום ראשון! בשבת אין אבלות!

כי שבת אוהבת אורחים שמחים, אך לא אורחים עצובים.¹²

החידה/שאלה: התחלנו מראש חודש שחל בשבת שהוא האורח הראשון. אנחנו טוענים שדווקא את ראש חודש צריכה השבת לארח יפה יותר מכל אורח אחר? למה? תסביר.

שבת שלום וחודש טוב

¹ מספר 'שאלות חימום' כבר כאן: אילו עוד תוספות ושינויים אתה מכיר בתפילת שבת בהשוואה לתפילת חול של יום יום? מה הסיבה לתפילת מוסף? האם יש לה זמן? מדוע לא אומרים תפילת שמונה עשרה בשבת?
² מה השם הכללי לאיסורי שבת מהתורה ומה השם (אולי יותר מאחד) לאיסורי מדרבנן?
³ כאן כבר יש רמז לפתרון החידה שטרם שאלנו.
⁴ עוד שתי 'שאלות חימום': מה היא ההפטרה המיוחדת של שבת וראש חודש? כמה פעמים בערך בשנה יש אירוע של 'שבת ראש חודש'? נמק.
⁵ זה נכון לומר שיום טוב מתארח בשבת? אולי ההפך? אולי שבת מתארחת ביום טוב? תסבירו (ותוכיחו מנוסח התפילה).
⁶ מי תיקן את קבלת שבת ומתי?
⁷ מה זה להזכיר באהבה?
⁸ היכן נזכר בתורה ההיתר לאפות ולבשל (ולעשות על המנגל) ביום טוב? מה השם של היתר זה בלשון חכמים?
⁹ מצא את המגבלה הנוספת ואת הכבוד.
¹⁰ אבל זה רק על יום מסוים משני הימים של ראש השנה. איזה יום ומדוע?
¹¹ אילו מגבלות בכל זאת שמה השבת על יום כיפור?
¹² ויש עוד אורחים שהשבת מקבלת בשמחה, אבל לא נאריך, הרעיון ברור ואנחנו רוצים להגיע סוף סוף אל החידה.

מחלקי המים

מים אחרונים: לקרוא רק מי שמחפש רמז לפתרון החידה. הרמז הוא: המפסיר. רמז אחר: פרשת פנחס. [התשובה המלאה](#) באתר מחלקי המים.